

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
19/3715

Vår ref
19/1876-7

Dato
9. januar 2020

Tilbakemelding på høring - NOU 2019: 13 Når krisen inntreffer

Vi viser til brev av 22. august 2019 fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) vedrørende Beredskapsutvalgets ovennevnte utredning.

Etter Samferdselsdepartementets (SD) syn har utvalget gjennomført en grundig utredning av nødvendigheten av en egen krisefullmaktslov som gir regjeringen en sektorovergripende fullmakts- og suspensjonshjemmel i ekstraordinære situasjoner, samt fordeler og ulemper knyttet til en slik lov.

SD mener utvalgets forslag til materielle og prosessuelle vilkår som bør ligge til grunn for bruken av en eventuell krisefullmaktslov virker fornuftig. Videre er departementet enig i utvalgets vurdering om at beredskapshjemler i første rekke bør dekkes opp innenfor den enkelte sektors særlovgivning. Flere av eksemplene på kriser som utvalget problematiserer vil kunne berøre samferdselssektoren. Etter vår vurdering er dette hendelser som SD i stor grad allerede har nødvendige beredskapshjemler i eget sektorlovverk for å håndtere. Et unntak er imidlertid veisektoren, der det per i dag ikke er gitt noen tilsvarende lovhjemmel som er gitt i utvalgets lovforslag. Vegmyndigheten, herunder ansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap, er her regulert som et selvstendig ansvar for Statens vegvesen (riksveiene), fylkeskommunene (fylkesveiene) og kommunene (de kommunale veiene), og med delansvar til et aksjeselskap (Nye Veier AS) for utvalgte riksveier.

Sektorovergripende fullmaktshjemler har det potensial at de kan benyttes til å flytte beslutningskompetanse fra ett forvaltningsorgan til et annet. Vi merker oss at utvalget legger til grunn at en slik flytting av beslutningskompetanse ikke nødvendigvis vil være en fordel for krisehåndteringen. Som påpekt av Statens vegvesen i deres vedlagte høringssvar, vil det kunne være utfordrende å gjøre hensiktsmessige prioriteringer av ressurser ved

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling

Saksbehandler
Håkon Magnus
Willumsen
22 24 82 69

iverksettelsen av en fullmaktshjemmel. SD anbefaler derfor at man i det videre arbeidet med en eventuell krisefullmaktslov ser nærmere på hvordan den sentrale koordinerings- og beslutningsprosessen kan sikres nødvendig faglig kompetanse.

SD har innhentet høringssvar fra relevante sektormyndigheter som en del av vår saksbehandling. Disse er vedlagt dette brevet, som selvstendige høringssvar, og må tas med videre i JDs høringsprosess.

Ut over dette har vi ingen merknader.

Med hilsen

Espen Aamodt (e.f.)
avdelingsdirektør

Håkon Magnus Willumsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg (4):

- (1) Høringsuttalelse Statens Vegvesen
- (2) Høringsuttalelse Luftfartstilsynet
- (3) Høringsuttalelse Statens Jernbanetilsyn
- (4) Høringsuttalelse Kystverket

Statens vegvesen

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Postboks 8010 DEP

0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Anders R. Hovdum / 90636553

Vår referanse:
19/230252-2

Deres referanse:
19/3715

Vår dato:
27.11.2019

Høring – NOU 2019:13 Når krisen treffer – høringssvar

Vi viser til deres brev av 24. oktober 2019 om ovennevnte.

Utvalget har i ovennevnte NOU avdekket at det kan være et behov for en sektorovergripende fullmaktshjemmel og suspensjonshjemmel som gjør at myndighetene raskt kan sette i verk helt nødvendige, men inngripende, tiltak for å redusere et stort og alvorlig skadeomfang. Samtidig har utvalget pekt på en del uheldige sider ved en slik lov, blant annet forflytning av beslutningskompetanse.

Statens vegvesen har ingen synspunkter på om det ut fra nasjonale hensyn vil være formålstjenlig med en slik sektorovergripende hjemmel. Vårt utgangspunkt er utfordringer knyttet til den praktiske gjennomføring når en slik hjemmel iverksettes, og som også utvalget har vurdert det, at beredskapshjemler i første rekke bør dekkes opp innenfor den enkelte sektor gjennom særlovgivningen.

Utvalget legger vekt på at behovet for en slik lov vil være knyttet til en situasjon med manglende ressurser eller sviktende sentral koordinering. I de fleste tilfellene vil manglende ressurser i en krisesituasjon føre til et behov for mer sentral koordinering og prioritering. Det er derfor beslutningskompetanse og hvilket regime som skal etableres for å sikre nødvendig kompetanse inn i beslutningsprosessen som her blir helt sentralt.

En eventuell sektorovergripende fullmaktshjemmel vil kunne benyttes til å flytte kompetanse til å treffe beslutninger fra ett forvaltningsorgan til et annet. Det er som utvalget presiserer ikke gitt at slik flytting av beslutningskompetanse vil være til fordel for krisehåndteringen.

Vegmyndigheten har ikke i dag fullmakt til å rekvirere materiell eller personell til å utføre drifts- og anleggsoppdrag som følger av en ekstraordinær krise eller en mer krigslignende situasjon. Vegmyndighetene kan disponere ressurser som følger av de muligheter og

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 6706 Etterstad
0609 OSLO

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

begrensninger som ligger i allerede inngåtte driftskontrakter og anleggskontrakter. Ressurser kan i teorien (og i praksis gjøres dette også ved naturhendelser) omdisponeres i dialog med gjeldende entreprenør.

Erfaringer fra sivil militære øvelser viser at veieierne vil stå overfor ressursutfordringer når Forsvarets og det sivil samfunnets behov for en fungerende veginfrastruktur skal etterkommes. Næringsberedskapsloven, en tverrsektoriell lov under Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), har som formål å avhjelpe forsyningsmessige konsekvenser av kriser ved å sørge for nødvendig prioritering og omfordeling av varer og tjenester. Dette skal skje gjennom samarbeid mellom offentlige myndigheter og næringsdrivende.

Bruk av næringsberedskapsloven og en eventuell fullmaktshjemmel, som utvalget foreslår, vil kunne føre til at viktig beslutningskompetanse flyttes ut av veisektoren og at nasjonale prioriteringer i for liten grad bygger på veifaglige råd. Det vi erfarer under øvelser er nettopp viktigheten av et godt samspill mellom de ulike beredskapsaktørene for å finne gode fremkommelighetsløsninger. Uavhengig av om en overordnet fullmaktshjemmel eller næringsberedskapsloven benyttes, er det viktig å trekke inn veifaglig kompetanse når beslutninger fattes.

Det er behov for å se nærmere på hvordan veisektoren bedre kan bruke allerede disponerte ressurser i en krise- eller krigslignende situasjon. Det å få egen sektor til å fungere bra er en forutsetning for at en eventuell overordnet fullmaktshjemmel vil kunne fungere etter hensikt. Det vil gjøre terskelen for bruk av en slik overordnet hjemmel høyere, da sektoren allerede har nødvendige fullmakter i eget sektorregelverk – noe vi i dag ikke har. Det vil også kunne sette veisektoren bedre i stand til å være i inngripen med den myndigheten som gis en eventuell beslutningsmyndighet.

Med hilsen

Bjørne Grimsrud
direktør

Anders R. Hovdum
fagdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Digitally signed by
Luftfartstilsynet

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO
Norge

Saksbehandler: Hege Aalstad
Telefon direkte: +47 98261680
Vår dato: 06.12.2019
Vår referanse: 19/16059-3

Deres dato: 24.10.2019
Deres referanse: 19/1876-2

Ang. høring NOU 2019:13 Når krisen inntreffer

Det vises til Samferdselsdepartementets brev av 24. oktober 2019 hvor det bes om at eventuelle kommentarer til høringen oversendes departementet for utarbeidelse av et samlet høringssvar fra sektoren.

Luftfartstilsynet har gjennomgått NOU 2019:13 og har ingen særlige kommentarer til forslaget. Vi konstaterer at utvalget slår fast at det er en rekke krisescenarioer, dvs. ekstraordinære situasjoner, som ansvarlige myndigheter til en viss grad må være forberedt til å kunne håndtere innenfor den alminnelige driften. Videre har vi også notert oss at utvalget slår fast at de mener beredskapshjemler i første rekke bør foreligge innenfor særlovgivningen i den enkelte sektor, men at det likevel kan oppstå situasjoner der en sektorovergripende krisefullmaktslov kan være hensiktsmessig. Dette er en vurdering Luftfartstilsynet er enig i.

Med vennlig hilsen

Nina B. Vindvik
juridisk direktør

Inger-Hilde Tobiassen
strategidirektør

Luftfartstilsynet / Civil Aviation Authority

T: +47 75 58 50 00
F: +47 75 58 50 05
E: postmottak@caa.no

Postadresse:
Postboks 243
8001 BODØ

Besøksadresse:
Sjøgata 45-47
8006 BODØ

Fakturaadresse:
fakturamottak@caa.no

Fakturamottak DFØ
Postboks 4746
7468 TRONDHEIM

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Postboks 7113 St. Olavs plass
NO-0130 Oslo

Att.:

Besøksadresse:
Karl Johans gate 41 B, Oslo
Telefon: 22 99 59 00
Telefaks: 22 99 59 03
post@sjt.no
www.sjt.no

Saksbehandler: Tom Refsum Aatlo, 22 99 59 38
Vår ref.: 19/2738-3 FELLES-008
Deres ref.: 19/1876-2
Dato: 06.12.2019

Høringsuttalelse - NOU 2019: 13 Når krisen inntreffer

Statens jernbanetilsyn viser til Samferdselsdepartementets brev av 24. oktober 2019 vedrørende høring av Beredskapshjemmelutvalgets innstilling NOU 2019:13 Når krisen inntreffer.

Statens jernbanetilsyn har merket seg at utvalgets utgangspunkt er at sektorlovgivningen, så langt det er praktisk mulig, skal ha tatt høyde for behov og utfordringer som kan oppstå ved en ekstraordinær krise. I tilfeller hvor sektorlovgivningen ikke anses tilstrekkelig foreslår utvalget en ny kriseberedskapslov som gir Kongen i statsråd vide sektorovergripende fullmakter ved ekstraordinære kriser. I slike situasjoner kan det gis midlertidige forskrifter som utfyller, supplerer eller fraviker lovgivning såfremt situasjonen ikke kan håndteres innenfor gjeldende reguleringer og det er fare for opphold.

Statens jernbanetilsyn ser at det er både fordeler og ulemper med en krisefullmaktslov, og er i likhet med utvalget enig i at en konkretisering av nødrettsutøvelse har større fordeler enn ulemper sammenlignet med ulovfestet nødrettsutøvelse, både ut fra praktiske demokratiske og rettssikkerhetsmessige hensyn. For å hindre at fullmaktene blir for vide er Statens jernbanetilsyn enig med utvalget i at det er nødvendig å begrense rekkevidden av fullmakten blant annet ved at loven ikke kan benyttes til å fravike Grunnloven eller internasjonale menneskerettigheter gjort til norsk lov, samt at tiltakene som iverksettes ikke strekker seg lengre enn det som er nødvendig. I tillegg er det foreslått regler om at Stortinget må konsulteres innen ti dager, og at en krisefullmakt kan oppheves av Stortinget dersom en tredjedel av representantene stemmer for det.

For å sikre nødvendig samfunnssikkerhet og beredskap i ekstraordinære situasjoner, kriser og krig, kan Samferdselsdepartementet etter jernbaneloven § 6b pålegge den som driver aktivitet på jernbane, å utføre oppgaver i form av blant annet fysisk og logisk sikring av viktige anlegg og systemer eller transporttjenester i alle ledd av transportkjeden. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om slike pålegg. Bestemmelser med tilsvarende reguleringer finnes på flere områder av transportsektoren. Statens jernbanetilsyn antar at den innholdsmessige utformingen

av slike bestemmelser i sektorlovgivningen, vil kunne redusere behovet for å benytte en sektorovergrepene fullmakt.

Med hilsen

Karianne Dahl-Nilsen

Avdelingsdirektør, Regelverk og internasjonalt

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

KYSTVERKET

Hovedkontoret

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
2019/3227-4

Arkiv nr.:

Saksbehandler:
Kristine Runde Ulstein

Dato:
05.12.2019

Svar fra Kystverket - høring NOU 2019:13 Når krisen inntreffer

Vi viser til Samferdselsdepartementets bestilling i brev av 24. oktober 2019 vedrørende høring av Beredskapshjemmelutvalgets utredning NOU 2019: 13 Når krisen inntreffer. Vi viser også til høringen fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 22. august 2019.

Etter Kystverkets oppfatning har Beredskapshjemmelutvalget lagt fram en grundig utredning. De har gode drøftelser og legger fram klare materielle og prosessuelle vilkår for den foreslåtte krisefullmaktsloven. Blant annet skal terskelen for å anvende hjemmelen være svært høy og det er angitt klare prosessuelle krav til at det er Kongen i statsråd som må beslutte en kriseforskrift. Så lenge de foreslåtte materielle og prosessuelle vilkår lovfestes, er Kystverket generelt positive til forslaget om en ny krisefullmaktslov.

Kapittel 7 i utredningen viser til en rekke sektorlover som inneholder ulike beredskapshjemler, og for området transport, infrastruktur og kommunikasjonsnett vises det blant annet til havne- og farvannsloven i kapittel 7.11. Kystverket vil legge til at i den nye havne- og farvannsloven som trer i kraft 1. januar 2020 (lov 21. juni 2019 nr. 70 om havner og farvann) har det kommet inn en beredskapshjemmel i § 2 sjette ledd som gir regjeringen myndighet til å fastsette de endringer i loven som er nødvendige når «riket er i krig, krig truer, eller rikets selvstendighet eller sikkerhet ellers er i fare». Terskelen for når loven kan endres er likelydende med terskelen som er angitt i beredskapsloven, og skal forstås på samme måte, jf. Prop. 86 L s. 150. Hjemmelen i § 2 vil derfor ikke gjelde ved ekstraordinære kriser.

Ny havne- og farvannslov inneholder imidlertid andre beredskapshjemler som vil gjelde ved kriser. Som nevnt i utredningen har havner og havneanlegg som mottar skip i internasjonal fart sikringsplaner med beskrivelse av hvilke sikringstiltak som skal iverksettes, jf. § 30. Omfanget av sikringstiltak vil øke dersom det inntreffer eller er fare for at en terrorhandling eller annen ulovlig handling rettet mot havnen eller havneanlegget inntreffer. Det er Kystverket som har ansvaret for å eventuelt heve det maritime sikringsnivået for havner og havneanlegg.

Videre fremgår det en plikt for havner og havneanlegg i § 31 å bistå Forsvaret ved kriser og i krig. Havner av særlig forsvarsmessig betydning skal i tillegg gjøre forberedende tiltak og utarbeide beredskapsplaner for kriser og krig, og øve på å gjennomføre planene.

Sjøsikkerhetsavdelingen

Sentral postadresse: Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no

Bankgiro: 7694 05 06766

Org.nr.: NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Flere av krisene som er problematisert i utredningen vil kunne berøre Kystverkets ansvarsområder. I utgangspunktet vil dette være hendelser eller kriser vi allerede har beredskapshjemler og planer for gjennom vår alminnelige beredskap. Som en del av totalforsvaret vil Kystverket uansett være forberedt på å stille våre ressurser og tjenester til disposisjon dersom dette blir besluttet.

I havne- og farvannsloven er beredskapshjemlene hovedsakelig rettet inn mot krise og krig i en sikkerhetspolitisk kontekst. Den foreslåtte krisehjemmelsadgangen vil derfor kunne supplere havne- og farvannsloven for andre tilfeller enn disse, og dermed kunne gi en forutsigbarhet også for ekstraordinære krisesituasjoner av andre årsaker enn disse.

Med hilsen

Einar Vik Arset
kystdirektør

Arve Dimmen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent